

ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ГАТТ/СОТ

Бубир Аліна Сергіївна,

студентка 2 курсу факультету міжнародних економічних

відносин та туристичного бізнесу,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

bubyr.alina@gmail.com

Розвиток багатьох країн значною мірою залежить від їх участі у світових організаціях. Вони, в свою чергу, підтримують економіку країн на належному рівні та сприяють процесу інтеграції та глобалізації. Україна належить до тих країн, які мають досить добре розвинуті зв'язки з іншими державами. Вона також активно співпрацює з міжнародними організаціями. Однією із таких організацій є СОТ, яка охоплює 152 члени, на які припадає 95% світового торговельного обороту. Кожна країна, яка прагне інтегруватись у світове господарство, повинна стати учасником Світової організації торгівлі [1].

Вступ України до СОТ відкрив перспективи для розвитку національної економіки і виходу нашої держави на «світовий торговельний ринок». Хоча членом Світової організації торгівлі Україна є з 16 травня 2008 року, фактично як повноправний партнер СОТ вона стала у квітні 2016 року, коли у Женеві вперше успішно пройшла «процедуру регулярних оглядів торговельної політики країн-членів СОТ» [2]. Результатом цього стало підписання 18 травня Угоди зі СОТ про державні закупівлі (Agreement on Government Procurement, GPA).

Тепер українські компанії можуть брати участь у державних закупівлях разом з іншими 44-ма країнами-учасниками цієї угоди. Серед цих країн такі світові економічні лідери, як Японія, США, Південна Корея, Тайвань, Гонконг, Сінгапур, Канада. Де-юре і де-факто така угода – це повне відкриття світового ринку для українського бізнесу [3].

Сьогодні Україна на абсолютно рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил

торгівлі на світовому ринку з максимальним урахуванням власних національних інтересів держави у торговельно-економічній сфері. Як член СОТ вона отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок у рамках СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами [2].

Але існують як переваги, як і недоліки співробітництва України з СОТ. Перш за все, треба зазначити основні переваги СОТ, серед яких зменшення тарифних і нетарифних обмежень у доступі українських товарів майже на всі світові ринки, що дає змогу збільшити експорт вітчизняної продукції та підвищити ефективність структури експорту за рахунок високо-технологічної наукомісткої продукції. Членство в СОТ є потужним інструментом захисту національних виробників від недобросовісного імпорту, основою стабільності розвитку торговельних відносин та справедливого розв'язання торговельних спорів з партнерами, підвищення рівня іноземного інвестування в українську економіку для виробництва товарів і послуг.

Наслідком є модернізація структури українського виробництва та створення нових робочих місць, системна трансформація українського економічного законодавства відповідно до принципів, норм і стандартів СОТ. Споживачі отримали розширення асортименту та якості пропонованих товарів і послуг, зниження їхньої ціни. В результаті скасування торговельних бар'єрів подешевшали не лише готові імпортовані товари та послуги, а й вітчизняні, у виробництві яких використовуються імпортні комплектуючі. Водночас відбуваються відповідні зміни в обсягах і структурі споживання [4].

Найбільш суттєвим наслідком для громадян та вітчизняних виробників вступу держави до СОТ є врегулювання питань доступу українських товарів і послуг до ринків країн-членів СОТ та іноземних товарів і послуг до вітчизняного ринку. Дійсно, членство у СОТ суттєво вплинуло на розвиток експорту, а українські експортери отримали додаткові права у торговельних суперечках та вже використовують механізм СОТ для вирішення питань захисту власних торговельних інтересів.

Із вступом до СОТ, відповідно до Угоди між Урядом України та Європейським Співтовариством про торгівлю деякими сталеливарними виробами, було скасовано кількісні обмеження щодо експорту металопродукції до країн-членів ЄС.

Найсуттєвішою перевагою членства України в СОТ є створення умов для збільшення іноземних інвестицій у вітчизняну економіку. Чистий приріст прямих іноземних інвестицій за I півріччя 2008 року становив 6,9 млрд. дол. США, що у 2,7 рази перевищував показник січня-червня 2007 року. Однак, з огляду на зменшення у II півріччі 2008 року притоку інвестицій (на 0,737 млн. дол. США), чистий приріст за 2008 рік становив 6,2 млрд. дол. США, що на 22,1 % менше приросту 2007 року [4].

До найбільших ризиків можна віднести поступове зменшення рівня захисту внутрішнього агропродовольчого ринку. Україна, як і всі країни з перехідною економікою, пройшла шлях від лібералізації торгівлі, цін і обмеженого втручання у функціонування ринків до політики підтримки цін і ринків, в першу чергу, шляхом імпорتنих і експортних обмежень. Результатом високого рівня захисту внутрішнього ринку стало те, що близько 95 % продовольчої продукції на ньому становить продукція українського виробника.

Національні виробники понесли певні втрати, пов'язані з адаптацією до нового конкурентного та регулятивного середовища. Час, відведений для підготовки вітчизняних товаровиробників, досить обмежений. На думку експертів, присутність національного виробника на агропродовольчому ринку може зменшитися до 60-70 %. Отже, частину внутрішнього продовольчого ринку наші виробники могли б втратити внаслідок вступу у СОТ. Фактором, що протидіє зменшенню частки вітчизняних продовольчих товарів на внутрішньому ринку, може стати усталеність споживчих уподобань населення. Але не треба забувати про те, що зниження імпорتنих мит відкриє шлях до внутрішнього ринку, в першу чергу, відносно дешевій імпортній продукції. Це, з одного боку, позитивно впливатиме на задоволення попиту населення, але, з іншого, негативно позначиться на становищі власного виробника, що в

підсумку може звести нанівець переваги для населення, особливо для сільського [1].

З метою нейтралізації можливих негативних наслідків уряд розробив спеціальний план заходів, що встановлює порядок реалізації відповідних заходів із зазначенням термінів та відповідальними міністерствами для виконання відомствами. Серед захисних та обмежувальних заходів, можливість застосування яких передбачено в рамках угод СОТ, варто виділити можливість введення тимчасових обмежень імпорту з метою вирівнювання платіжного балансу.

СОТ є потужною міжнародною організацією, яка регулює торгівельні відносини між країнами світу. Велика кількість країн має на меті вступ до СОТ. Співпраця з даною організацією несе в собі не тільки нові шанси, але й містить певні ризики та загрози. Проте уряд має змогу використовувати досвід іноземних держав з метою проведення ефективної політики, яка призведе до покращення ситуації в українській економіці.

Список використаних джерел:

1. Кондратюк І. О. Співпраця України із СОТ: виклики та можливості. 7.07.2010. URL: <https://naub.ua.edu.ua/2010/spivpratsya-ukrajiny-iz-sot-vyklyky-ta-mozhlyvosti/> (дата звернення: 27.09.2019).

2. Кушта О. Україна у багатосторонньому співробітництві: євроінтеграційний контекст. *Вісник Львівського університету. Серія «міжнародні відносини»*. 2017. Вип. 41. С. 182–189. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/article/view/7634/7622> (дата звернення: 27.09.2019).

3. Україна офіційно приєдналась до Угоди СОТ про державні закупівлі (GPA). 2016. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=5ce283a6-3c61-4fa6-9aed> (дата звернення: 29.09.2019).

4. Парій Я. Переваги та ризики входження України до СОТ: регіональний аспект. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Вип. 3 (4). 2010. С.

145-154. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03\(6\)/10pypsra.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03(6)/10pypsra.pdf)
(дата звернення: 27.09.2019).

Науковий керівник: Алексєєва Тетяна Іванівна, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, канд. екон. наук, доцент.